

պատասխանեց «միակ յոյս և զօրաւոր նեցուկք թշուառութեան նոցա, հաղուաղիւտ բարերարք, Պարոնայցդ այդ աստուածահաճոյ մտադրութիւնն մարմնաւորապէս պատկերոյ անգոր լինելով, աղօթիւք կիսողրեմ՝ արժանանալ ձեզ հոգեւոր պսակացն. զի սորանով ոչ միայն պաշտպան և բարերար կհանդիսանաք այնոցիկ ողորմելացն, այլ և լրութեան Ազգիս, որոնք քաջ ճանաչելով իւրեանց բարերարքն՝ իւրեանց անմոռաց երախտագիտութեանց հետ՝ որ Հայ ազգի բնաւորութեան գովանի յատկութեանց մինն է, իւրեանց սրտից համակրութիւնը և երախտապարտ զգացմունքն չի պիտի մոռացուի իւրեան և ապերախտութեան քօղոյ տակ ծածկել կարողանան ոչ առօրեայ փառքը, ոչ սնոտի իշխանութիւնը, և ոչ այլ ինչ պատրանք, որոնց յայտնի փորձն առած են՝ որոնք մինչև ցայսօր սմանապիսի զթութեան ապահովութեան տակ պահպանած են Հայութեան անդամներէն, իսկ զիս ինքս բոլորովին երախտապարտ կեացուցանէք. քանզի ինձ պարտ էր խոնարհաբար ձեզանից խնդրել. բայց ձեր զթութիւնն և մարգասիրութիւնն կանխեցին, և յետ զանազան խօսակցութեան և սիրալիք ընդունելութեանց ըստ արդի քաղաքականութեանն, մեկնեցան:

Եւ համահաճ հաւանութեամբ երկուց Ռուսական և Անգղիական ղեկաւորաւ Հիւպատոսացն ժողովսրարութեան ցուցակ կազմելով՝ իւրեանց իսկ ջանասիրութեամբն հինգ հարիւր Պարսից թուման կժողովին ի Հայ և յայլ քրիստոնեայ վաճառականներէրց, զոր Անգղիական Հիւպատոսն փութապէս հեռագրութեամբ կհասուցանէ իւրեանց Թէհրանի Դեսպանատանն, որոյ միջնորդութեամբն Պ. Ս. Պ. Աղանուրեանցն՝ որ է գործակատար Անգղիացւոց ի Զուլայ՝ տեղւոյն աղքատաց արկեղ Հոգաբարձութեանն կհասուցանէ թշուառացն իրամաքաշիկ արդարութեան կշտով:

Եւ մի՞թէ զգայուն սիրտն պիտի ներհէր անհոգութեան քնովն. բաւական պիտի համարէր՝ ողորմելացն բազմաթիւ քանականութեան համեմատութեամբ հինգ հարիւր թումանն, ընաւ ոչ. վասն որոյ մեր ազգասէր Գեոր. Սրբազանն սովամատն ազգային թշուառացն կենաց փրկանքը բազմապատկելու հեռատեսութեամբ, ևս իւր վաւերացուցմամբ մին ցուցակ կազմելով վերոյիշեալ վաճառականապետին ազգասիրութեանն կյանքնէ, որ իւր ազգասէր և եղբայրական ջերմեղանդութենէ շարժելով՝ սիրով ընկալաւ, և նախ ինքն առատապէս ստորագրելով՝ զիմեց մերազնեայց ողորմութեանն, ուստի քանի ինչ աւուրց յետ 200 Պարսից թուման կհաւաքէ, զոր նորին Սրբազնութեան և Ռուսաց Հիւպատոսին գիտութեամբ վերադարձն յանձնելց Անգղիական Հիւպատոսին, որ փութացաւ ըստ առաջնոյն ապահովապէս հասուցանել Հոգաբարձութեանն Արկեղ Զուլայու աղքատաց:

Բայց զրամոց անվտանգ և ապահով հասնելուն տակ բացատրութեան արժանաւոր կէտ կայ, վասն զի ստացողք միայն ստացման տեղն գիտեն, բայց իւրեանց առատաձեռնողներն՝ ոչ, ապացոյց բանիս, ըստ օրում 130 Օգոս. անցելոյ Հոգաբարձութիւնն տեղեկագրելով սոփու սաստկութենէ Գեոր. Առաջնորդի Ատրպատականիս Հայոց, զրամաւոր օժանդակութիւնն կիսողրէ այն սովալլուկ թշուառաց համար, իսկ Գեոր. Առաջնորդն զանց չառնելով փութապէս մանրամասնաբար պատասխանագրութեամբ գործոց հանգամանքը տեղեկագրեց Հոգաբարձութեանն, այլ նոքա անփոյթ եղին գործոց իրականութիւնն յերեւան հանելոյ, քանզի բացի ձեր պատուական Արարատի մէջ, նաեւ Պ. Օլոյսոյ Մասիսի մէջ հրատարակած են նոյնպէս, վասն որոյ պարտ անձին համարելով զճշգրտութիւն եղելութեանցս՝ բացատրութեանս հրատակումն կիսողրեմ ի լուր ազգայնոց:

Նաւար Նաւարբէկեանց:

Ի Դաւթի:

ՀԱՇԻԻ

ՈՒՍՈՒՄԵՆԱԿԱՆ ՄԱՍԻՆ ԴԶԼՍՐԱՅ ՀԱՅՈՑ

ՀՈԳԵՒՈՐ ԴՊՐՈՑԻ 1870 — 1871 Թ.

(Դ. Իււնէն Զաւէլ)

ա. Աշտիէր + Հոգե. թոյ. ձրիալ. Ծարեկան ընթացքով ունեցել են 13 90 70

Սոցանից դուրս են եկել առանց աւարտելոյ ուսումն 1 5 19

Եւ ներկայումս ունինք 12 85 51

Ընդ ամենը 148

բ. Դասարան + և վերջապէս.

Աւսումնարանը ունի այժմ՝ երեք դասատուն, և մի նախակրթական մասն, որոց մէջ ուսանում են յետագայ աւարկանները, և ունի հինգ վարժապետք և մի վերակացու:

Պարտաւորաբար ուսանում են Հայոց լեզուից կարդալ և գրել, Նոյնպէս և Ռուսաց լեզուից, ուսուցանում են երկու վարժապետք:

1. Դասարան մէջ ուսանում են Նոյնից՝ սկզբնական գիտելիք հաւատոյ, Հայոց լեզուից՝ առաջին մասն Գերականութեան, և թարգմանութիւն Աւետարանի, զրաբառից ղէպ ի աշխարհաբար, Ռուսաց լեզուից՝ վարժ կարդալ և գրել, և կարդացածը պատմել, Թուարանութիւնից՝ մինչև կոտո-